

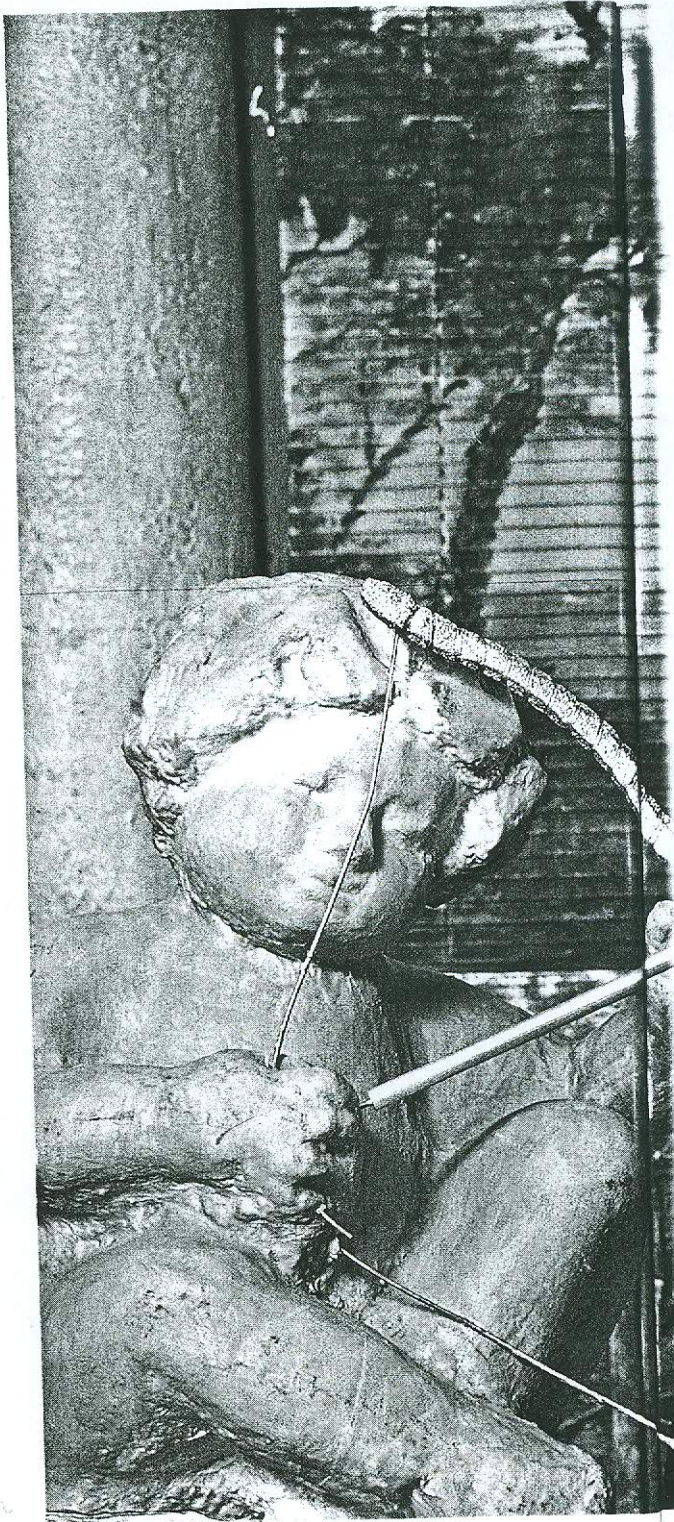
4 Anne 4 7/2004

Kahe vahel

“Armastate te luksust?”

“Ei, sel juhul ma poleks ju valinud ooperilavastaja ebakindlat ala,” vastab **Liis Kolle** (32) kõhklematu enesekindlusega.

Tekst: TIINA LANG
Fotod: PRIIT PALOMETS

Telefoni automaatvastajale on Liis Kolle oma sõnumi sisse lugenud kadesusväärsest heas saksa keeles. “Mõni ütlebki, et minu eesti keelel on saksa aktsent,” nimetab Liis, kui me Berliinis Hanns Eisleri nimelise muusikakõrgkooli fuajees kokku saame. Aga tegelikult seda tunda ei ole. Esiialgu oli mureks hoopis saksa keel, milles tuli teha eksameid ja kirjutada lavastusprojekte. “Eks ma vastutusrikkamate tööde puhul lasin need enne esitamist keeletundjail üle vaadata,” nimetab ta. Enesekontrolliks teeb ta seda vahel nüüdki.

Kas Berliin või Tallinn

Ooperilavastajaks tudeeriv Liis on elanud Berliinis viis aastat, tundes end seal õdusalt ja koduselt. “Olen muutunud palju avatumaks. Berliin on väga rahvusvaheline. Ei saa öelda, et ma olen sulandunud saksa kultuuri, aga üht-teist on külge jäänud.” Minu ettepaneku peale sinatada jääb ta siiski teie juurde. “Saksa kombe kohaselt,” lisab ta.

“Minu temperament on sama mis sakslastel, sisseelamine läks kiiresti. Mida haritumad on inimesed, seda lihtsam on nen-

Lavastajana Rossini ooperi "Sinjor Bruschino" kostüümis ja lavapildis.

dega suhelda, seda avatumad nad on. Võõrastega tuttavaks saada on väga kerge. Piisab, kui istud pargipingile, võtad oma noodid välja ja juba tulebki keegi midagi pärima. Sakslased on minu arvates uudishimulikud, mul on kontakte palju, aga ei jõua neid välja arendada. Mõne väga hea sõbragagi ehk kohtud vaid paar korda aastas, kui elad, õpid ja töötad siin, aga teed veel lisaks Eestis mingeid projekte." Samas on Liis end alati kahe ala, kahe kultuuri, kahe piiritsiooni vahel olevana tundnud.

"Minult küsitakse Saksamaal sageli,

kas ma tulen Eestisse tagasi. Ma elan kahe maa vahel, mul pole tunnet, et olen Eestist ära. Berliini ja Tallinna lahutab poolteist tundi lennukisõitu. Mõlemal pool elades tunnen end produktiivse ja dünaamilisena, pidevas muutumises. Mul hakkab igav, kui miski saab valmis ega saa edasi minna. Eesti poolt vaatajail on ilmselt tunne, et mind pole, aga kui ma seal pakkumisi ootaksin, kas ma oleksin siis rohkem olemas?" arutleb Liis. "Mul on Eestis kokku olnud neli lavastust, aga sügisel neist ühtegi ei mängita. Estonias lavastatud Rossini "Sinjor Bruschinot" oli

ainult neli etendust. Miks neli, ma ei tea. Ma oskan endale tööd tekitada küll, kuid peaksin ma seda siis Eestis tegema?" Samas ei ole Liis Kolle niisama ootaja ja lootja tüüp, ta on harjunud otsima võimalusi ja leidma lahendusi.

Kas filologia või teater

Liisi huvi muusika ja teatri vastu sai alguse ajast, mil vanemad panid ta õppima Tallinna muusikakeskkooli, kus sattusid olema väga huvitavad muusikaajaloo õpetajad Kristel Pappel ja Toomas Siitan.

→

KUTSUMUS

Kuid pärast keskkooli valis ta muusikaakadeemia asemel hoopis Tartu ülikooli eesti filoloogiat, ent siis kutsuti ta samas teatriteaduse erialale. "Minu esimene kokkupuude ooperilavastajatega oli 1997. aastal Tartus, kui sakslane Joachim Herz käis Vanemuises lavastamas Händeli "Xerxest". Olin palgata assistent, nägin, kuidas tipplavastaja töötab. Pidin täitma režiiraamatut, dokumenteerima liikumisi, pidama sidet töökodadega, asendama puuduvaid lauljaid jms."

Tartu ülikooli jõudis Liis siiski lõpetada kaks nädalat enne Berliini tulekut. "Tegelikult tahtsin ma õppida Helsingis sõnateatri lavastajaks, kuid sain eitava vastuse," tunnistab ta, rõhutades, et ei-d kuuldes ei tasu kellelegi alla anda.

"Üks minu Helsingi-eelistusi oli seotud Eesti lähedusega," selgitab ta. "Berliini Hanns Eisleri nimelise muusikakõrgkooli leidsin internetist. Kandideerisin ooperiteatri režii erialale üldistel alustel. Pidin kirjutama saksakeelse teoreetilise lavastuskontseptsiooni. Saksakeelne vestlus läks vaevaliselt."

draamateatri ja kontserdimaja ümbruses, "et pole raha ega elukohta. Muidugi kulus mul enese ettevalmistamiseks mitu aastat, aga siis tekkis tunne – kui mitte nüüd, siis millal? Mind innustas soov saada ooperilavastajaks, see oli mulle eluküsimus. Kui see nii pole, siis ei pinguta sa piisavalt ega ole ka edukas."

Kas otsida või oodata

Üliõpilasena taotles Liis sakslaste DAAD-stipendiumi, millega toetatakse haruldastel erialadel õppivaid välismaa üliõpilasi. "Olin kindel, et selle saan," meenutab ta viie aasta taguseid sündmusi, "ning hästi pettunud, kui ei saanud. Aga siis asusin raha taotlema kõikvõimalikest muudest kohtadest – rahvuskultuuri fondist, Kultuurkapitalist, võtsin õppelaenu jms. Esimese aasta eelarve sain kokku, kuid polnud kusagil elada. Harjunud nõukogude ajal ütlusega, et pole, aga ometigi on, läksin ühiselamu komandandi jutule ning selguski – üks koht, kümneruutmeetri tuba, siiski oli. Aga väga kaua nii väikeses ruumis elada ei jaksa. Berliinis on üllatus-

koos oma kursusega tegema, aga lõpuks on igaühel omad projektid. Liis Kolle lavastas 2002. aastal Vanemuises Lortzingi "Salaküti", 2003 kabareekava "Armastuse paraad" ja Rossini "Sevilla habemeajaja", mais Berliinis diplomilavastusena Rossini koomilise ooperi "Abieluvelksel" ning tänavu juunis Tallinnas Rossini "Sinjoor Bruschino".

Viimastel aegadel on Liisi suureformaadilise päevaamatu iga lehekülj tihe-dalt täis ülesandeid ja kohtumisi, mis päeva lõpuks maha kriipsutatud saavad. "Väsinud olles olen ma avastanud mittemidagitegemise," möönab Liis. "Kui lähema aja jooksul ei ole kohustuslikke väljakutseid, siis vaatan, mis tahtmised tulevad. Varem olin hoopis närvilisem kui praegu, sest Tallinnas on tempo palju kiirem kui Berliinis, tehakse mitut asja korraga."

Ka Liisi elus on peatselt oodata suurt muutust, mis senist rütmi tublisti kiirendab, kuid sellest soovib ta vaikida, nentides, et ei tea isegi täpselt, mida ette võtab. Ta on veendunud, et ooperilavastajat peaks enim portreerima lavastused,

Liis Kolle:
"Kui oled välismaale läinud, pead seal kõik ise kätte võitlema, midagi sulle ei pakuta."

"Kursusele võetakse tavaliselt neli kuni kuus üliõpilast, sest palju on individuaalõpet, kuid peaaegu igal kursusel on ka üks välismaalane. Õpe on tasuta, maksmata peab 150 eurot immatrikulatsioonitasu semestris. Sakslased on huvitatud heast tööjõust ning nende lootus on, et Saksamaal väljaõppe saanud noored jäävad sinna. Kõrgkoolis on üliõpilasi üle maailma – Ameerikast, Aasiast, Ida-Euroopast."

Liis rõhutab, et kui oled välismaale läinud, siis sulle midagi ei pakuta, pead kõik ise kätte võitlema. "Osa inimesi minu ümber ei saanud aru, kuidas ma nii ebakindlalt minna sain," jutustab Liis, kui me jalutame tema igapäevases keskkonnas,

likult palju ahiküttega kortereid ning üht sellist üle 40ruutmeetrist ma praegu 180 euro eest kuus üüringi. Sellele lisanduvad kütte-, elektri-, gaasi-, telefoni- jms maksumad. Kui hästi koonerdada, siis saab 400 euroga kuus hakkama."

Julgustades teisi üliõpilasi, nimetab ta, et Berliinis leiab tudengite tööbüroo kaudu mitmesuguseid töötusi. Tema on töötanud butiigis, müües Esprit, Joopi jt kaubamärke, samuti antikvariaadis. "Tööd saab, aga jube raske on töö- ja kooliaega sobitada nii, et kumbki ei kannataks."

Üliõpilaselu suures linnas on aga hoopis teistsugune kui näiteks Tartus. Pärisesimesel aastal tundus, et kõike peab

mitte vihjed isiksuse, iseloomu ja isikliku elu kohta. Küll on ta valmis avaldama ühe oma unistuse – sõita Ameerikasse. "Üks mu sõber reisis hiljuti läbi Lõuna-Ameerika ja saatis sealt vapustavaid kirju. Tahan näha Ameerika tarbimist ja massikultuuri. Ameerikalikkus valitseb meie elus nagu niid, kuid sooviksin lahti saada eelarvamustest," nendib Liis.

Enne head aega ütlemist lisab ta naeratades: "Täna kannatlikkuse eest." Olen kindel, et ühel päeval on Liis Kolle valmis tutvustama iseennast kõhklusteta – kui menu vabakutselise ooperilavastajana on talle enesekindluse loonud.